

УДК 378.1:796

Скрипченко І. Т.

АНАЛІЗ ЗМІСТОВОГО НАПОВНЕННЯ ПРОГРАМ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ ГОТУЮТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ДЛЯ РОБОТИ У СФЕРІ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ

Аналіз змісту освітньо-професійних програм різних закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку бакалаврів з фізичної культури в Україні, свідчить про різноманітний підхід щодо визначення навчальних дисциплін та обсягу годин на їх опанування. Показано наявність відмінностей у варіативній частині цих навчальних програм. Визначено, що у ЗВО постійно розроблюються та впроваджуються навчальні програми з професійно-орієнтованих дисциплін туристської спрямованості, проте ще недостатньо часу відводиться для практичної підготовки фахівців, щоб мати достатній досвід для роботи у сфері дитячо-юнацького туризму. Запропоновано привести навчальні програми відповідно до вимог сучасних освітніх стандартів, з урахуванням кваліфікації кадрів, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення закладу освіти.

Ключові слова: зміст навчальних програм, освіта, професійна підготовка, дитячо-юнацький туризм.

Постановка проблеми. У зв'язку з політичним становищем нашої країни сфера дитячо-юнацького туризму стала пріоритетною для нашої держави. Саме дитячо-юнацький туризм призначений впливати на виховання молодого покоління, формувати ціннісне ставлення до пам'яток культури, природи, сприяти формуванню навичок природоохоронної діяльності та екологічної культури. Участь молоді у туристсько-краєзнавчій роботі безперечно призводить до самопізнання і самовизначення, а у кінцевому підсумку до патріотичного становлення особистості підлітків, що особливо є важливим в умовах сьогодення.

У сучасних умовах розвитку нашої держави зростає значення якості підготовки педагогічних працівників. Фахівці з фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти та закладах позашкільної освіти повинні професійно володіти основами дитячо-юнацького туризму. Введення у шкільну програму варіативного модуля "Туризм" та обов'язкова участь шкіл у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі "Сокіл" ("Джура") потребує все більше професійних фахівців з туризму. Для цього необхідно здійснювати якісну підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання у закладах вищої освіти та постійно удосконалювати зміст вищої освіти з урахуванням актуальних потреб суспільства та освітніх запитів учнівської молоді.

Процес удосконалення змісту професійної освіти потребує чималих зусиль. У сучасних умовах обсяг нової інформації з усіх наук подвоюється кожні 3-5 років, тому дуже важливо під час формування змісту освіти для підготовки фахівців відбирати з великого масиву ту інформацію, яка є результатом найновіших наукових досягнень і стане базовою для становлення фахівця з погляду перспективи його професійної діяльності.

Робота виконана відповідно до теми "Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання, спорту і туризму" на 2015–2019 рр. з державним реєстраційним номером 0115U004337.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Модернізація системи освіти є основою розвитку економічного потенціалу держави. Сьогодні українська вища освіта повинна підготувати конкурентоздатного фахівця, що може бути здійснено в умовах закладів вищої освіти лише за рахунок якісного змістового наповнення освітніх програм.

Професійна освіта спрямована на оволодіння знаннями, уміннями й навичками, які потрібні для здійснення професійної діяльності. В. П. Андрущенко зазначає, що завданнями вищої педагогічної освіти є її адаптація до нових соціально-економічних ринкових відносин, інтегрування національної системи освіти до європейського та світового освітнього простору [1, с. 172]. Відповідні зміни у визначеннях вищої освіти, її змісті і якості, ґрунтуються на основі таких державних документів, як: Закон України "Про вищу освіту" (2014), "Про фізичну культуру і спорт" (1994), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки (2011), Концепції загальнодержавної програми "Здоров'я 2020: український вимір" (2011), Закон України "Про туризм" (1993) та інших законодавчих актах.

Професійній підготовці фахівців для сфери туризму останнім часом приділяється достатньо значна увага українськими вченими В. М. Арзютовим, О. Я. Булашевим, О. Ц. Демінським,

О. В. Колотухою, Н. С. Сударевою, В. К. Федорченком, Б. М. Шияном. Заслужують на увагу роботи молодих фахівців, які розглядають проблеми фахової підготовки спеціалістів безпосередньо для дитячо-юнацького туризму – І. М. Ткачівської [13, с. 21], В. В. Поліщук [8, с. 274], О. П. Коноха, Д. І. Закутайла, І. С. Зігунової, М. І. Горбенка, К. В. Мулика [6, с. 217] та ін.

Грунтовні дослідження теоретико-методичних засад професійної підготовки фахівців з туризму були викладені в працях науковців Б. П. Пангелова, В. М. Зігунова, Б. О. Чернова, Л. В. Безкоровайної, Л. В. Чалій [14, с. 91], І. Т. Скрипченко [11, с. 36], серед яких значне місце авторами А. П. Конохом [3, с. 48; 4, с. 254], О. О. Самохвалом [9, с. 497] відводиться вивченню питання її змістового наповнення. Проте ця тема продовжує бути актуальною, бо її розв'язання дозволяє покращити якість підготовки бакалаврів.

Мета дослідження – проаналізувати змістове наповнення освітніх програм професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, які будуть працювати в сфері дитячо-юнацького туризму.

Завдання роботи. 1. Проаналізувати зміст професійної підготовки майбутніх фахівців сфери фізичної культури та спорту у закладах вищої освіти України щодо роботи у сфері дитячо-юнацького туризму.

2. Визначити основні напрями подальшого вдосконалення змістового наповнення навчальних дисциплін у структурі підготовки студентів закладів вищої освіти спортивного профілю.

Методи та організація дослідження: аналіз науково-методичних джерел та інтернет-ресурсів, аналіз навчальних програм, вивчення передового та узагальнення особистого педагогічного досвіду.

Виклад основного матеріалу. В Україні професійну освіту майбутні фахівці з фізичного виховання та спорту здобувають у закладах вищої освіти. Оптимальний зміст професійної підготовки майбутнього фахівця визначають нормативні документи Міністерства освіти і науки України та навчально-методичні комплекси (навчальні плани, навчальні програми, підручники, посібники). Зміст професійної освіти не є сталою величиною, і МОН України надало право закладам вищої освіти вносити зміни до переліку навчальних дисциплін з урахуванням особливостей спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців.

Теоретичний аналіз проблеми дослідження засвідчив, що у закладах вищої педагогічної освіти України сьогодні професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, здатних працювати у сфері дитячо-юнацького туризму, здійснюється як у чотирьох профільних ЗВО (НУФВіС, ЛДУФК, ХДАФК та ПДАФКіС) так і у педагогічних ЗВО на факультетах фізичного виховання, які готують фахівців для фізкультурної, педагогічної, виховної, оздоровчої роботи у початковій та середній ланках освіти (ЗНУ, НПУ ім. М. П. Драгоманова, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка, Сумський ДПУ ім. А.С.Макаренка, Луцький інститут розвитку людини Університету "Україна", Переяслав-Хмельницький університет ім. Г.Сковороди, Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, Бердянський державний педагогічний університет). Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання у галузі знань 01 Освіта здійснюється зі спеціальностей: 6.010202 "Спорт" (з 2016 р. за спеціальністю 017 "Фізична культура і спорт"); 6.010201 "Фізичне виховання" (з 2016 р. за спеціальністю 014.11 "Середня освіта (фізична культура), 014.14 "Середня освіта (здоров'я людини)" за освітньо-кваліфікаційним рівнем "Бакалавр". Проте у деяких ЗВО, наприклад у ЛДУФК та НУФВСУ, готують бакалаврів зі спеціальності 6.01400103 "Туризм" (з 2016 р. за спеціальністю 242 "Туризм") та спеціалізаціями "спортивно-оздоровчий туризм", "туризм", "туризмознавство" на які сьогодні значно зростає попит населення, бо випускники можуть активно працювати як у сфері соціального (дитячо-юнацького), так і комерційного туризму.

Нами було проаналізовано навчальні плани вище зазначених закладів вищої освіти та визначено, що професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму здійснюється відповідно до мети, завдань, принципів, які відображають інтегративний підхід, оскільки вона за змістом, формами й методами інтегрує у собі підготовку фахівців з фізичної культури та спорту та туристичної галузі. Аналіз змісту навчальних планів виявив різноманітний підхід щодо визначення навчальних дисциплін та обсягу годин на їх опанування.

Згідно освітньо-професійної програми нормативні навчальні дисципліни становлять до 75 % загального обсягу годин. Вибіркова частина змісту освіти призначена для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у кваліфікованих фахівцях певної спеціалізації, досягнень наукових шкіл і закладів освіти. Вибіркові навчальні дисципліни запроваджуються у формі спеціальних навчальних курсів для поглиблення загальноосвітньої, фундаментальної і фахової теоретичної та практичної підготовки.

Встановлено, що до циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін практично усіх ЗВО входять: "Філософія", "Історія України", "Основи економічної теорії", "Основи права", "Іноземна мова професійного спрямування", "Українська мова за професійним спрямуванням", "Ділова іноземна мова".

До циклу дисциплін природничо-наукової (фундаментальної) підготовки у ЗВО фізкультурного профілю входять: "Анатомія людини", "Загальна та спортивна фізіологія людини", "Біохімія", "Гігієна", "Масаж", "Біомеханіка", "Методи математичної статистики, засоби комп'ютерних технологій і спортивна метрологія". За спеціальністю 242 "Туризм" до циклу фундаментальної підготовки входять інші дисципліни – це "Географія туризму", "Регіональна економіка", "Економічна теорія".

Цикл дисциплін загально-професійної підготовки складається з десяти дисциплін, серед яких: "Основи охорони праці", "Безпека життєдіяльності", "Історія фізичної культури", "Педагогіка", "Основи

педагогічної майстерності", "Теорія і методика фізичного виховання, "Олімпійський та професійний спорт", "Теорія і методика спортивної підготовки", "Спортивні споруди та обладнання", "Спортивна медицина".

Цикл дисциплін професійної і практичної підготовки в різних ЗВО різняться, тому що МОН України надало право закладам вищої освіти вносити зміни до переліку навчальних дисциплін з урахуванням особливостей спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців. Так, у ПДАФКіС до дисциплін професійної і практичної підготовки входять – "Вступ до спеціальності", "Теорія і методика оздоровчої фізичної культури різних груп населення", "Фізична реабілітація", "Теорія і методика оздоровчого туризму", а також інших видів спорту (гімнастики, легкої атлетики, плавання, спортивних та рухливих ігор).

Варіативна частина включає професійно-орієнтовані і вибірково-навчальні дисципліни, такі як: "Психологія та психологія особистості", "Основи інваспорту", "Управління та організація у сфері фізичної культури і спорту", "Тренажери у фізичній культурі і спорті", "Екологія", "ТМС" (обраного виду спорту та боротьби, кикбоксінгу, боксу, атлетизму, ритміки та хореографії), "ПСМ".

Так, у процесі дослідження було з'ясовано, що у Придніпровській академії фізичної культури і спорту навчальний план містить 51 дисципліну (і 2 практики) при загальному навчальному обсязі 7524 годин, з яких 15,7 % циклу соціально-гуманітарної та економічної підготовки, 13,7 % циклу науково-природничої підготовки, 58,8 % циклу практичної і професійної підготовки, та 11,8 % дисциплін вибіркового циклу.

Загальна кількість дисциплін у навчальному плані факультету фізичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка становить 60. Варіативна частина включає професійно-орієнтовані і вибірково-навчальні дисципліни, які вивчаються згідно з навчальним планом підготовки вчителів фізичної культури з інтеграцією професійно спрямованих дисциплін зі спортивно-оздоровчого туризму ("Вступ до туризму", "Рекреаційна географія", "Рекреологія", "Організація спортивно-масової та туристської роботи", "Основи спортивного туризму", "Спортивне орієнтування", "Туризм з методикою викладання", "Сільський туризм", "Туристське країнознавство"). На рівні бакалавра увага спрямовується на поглиблення загальної освіти, формування фундаментальних і професійно орієнтованих знань і вмінь, необхідних для вирішення типових професійних завдань, а також підготовку студентів до подальшого набуття спеціалізації "спортивно-оздоровчий туризм" [7, с. 140]. Звертає на себе і той факт, що в закордонних закладах вищої освіти кількість дисциплін є на порядок меншим і складає 36-39 навчальних дисциплін [10, с. 18; 12, с. 139].

У ЛДУФК за спеціальністю "Туризм" цикл дисциплін професійної і практичної підготовки складають: "Організація готельного господарства", "Організація ресторанного господарства", "Організація рекреаційних послуг", "Організація туристичних таборів". В Сумському ДПУ ім. А. С. Макаренка – це дисципліни "ТМ активного туризму", "Спортивний туризм", "Рекреаційний туризм", "Альпінізм і скелелазіння", "Основи топографії і спортивного орієнтування", "Організація безпеки в активному туризмі", "Організація і проведення туристських походів". Навчальними програмами передбачалась і практична робота, де починалося формування первинних навичок зі спеціальних дисциплін "спортивно-оздоровчого туризму". Запроваджено "Практикум з організації туристсько-спортивних заходів", "Навчальну практику з активного туризму", "Підвищення туристської спортивної майстерності" та "Туристсько-спортивна" навчальна практика.

У ЗНУ, виходячи із терміну навчання бакалаврів – 3 роки 10 місяців, при загальному навчальному обсязі 7182 години на туристську підготовку відводиться 2406 годин, зокрема: дисципліни туристської спрямованості – 864 години (1–4 курси); спортивно-педагогічне удосконалення – 648 годин (туристська підготовка і походи); табірний збір – 192 години (категорійний похід); виробнича практика – 702 години, що складає 33 % від загального обсягу годин. Протягом навчання, як показують аналітичні роботи А. П. Коноха, для професійної підготовки бакалаврів фізичного виховання зі спеціалізацією "спортивно-оздоровчий туризм" в університеті розроблено навчальні програми з таких професійно-орієнтованих дисциплін туристської спрямованості, як: "Рекреаційна географія", "Вступ до туризму", "Рекреологія", "Організація спортивно-масової та туристської роботи", "Основи спортивного туризму", "Спортивне орієнтування", "Туризм з методикою викладання", "Сільський туризм", "Туристське країнознавство", які інтегровано в цикли професійної підготовки бакалаврів [5, с. 52].

Організація туристської роботи є пріоритетним напрямком якісної підготовки фахівців у Переяслав-Хмельницькому університеті ім. Г. Сковороди. Так, для майбутніх фахівців стандарти підготовки бакалаврів за спеціальностями "фізична культура" та "географія" серед дисциплін нормативного циклу передбачено вивчення курсів із організації краєзнавчо-туристичної діяльності, спортивного туризму, краєзнавства, навчальні практики туризму та краєзнавства тощо. Для забезпечення високої ефективності підготовки фахівців до вибіркової частини навчальних планів введено такі дисципліни, як "Київщинознавство", "Рекреаційна географія", "Скородинознавство", "Народна ботаніка", "Народна зоологія", "Народне землезнавство" та ін. В результаті вивчення цих курсів фахівець отримує відповідну туристсько-краєзнавчу підготовку, яка дозволяє йому стати організатором туристичної гурткової роботи в школі, в центрах дитячо-юнацького туризму, позашкільних муніципальних закладах, та ін. [8, с. 276].

У навчальних планах бакалаврів факультету фізичного виховання туристична спеціалізація забезпечується комплексом дисциплін, які поєднують теоретичну підготовку з практичною (туристичними подорожами, табірними зборами), серед яких: "Організація краєзнавчо-туристської діяльності" (1-2 курс); "Організація краєзнавчо-туристської діяльності. Спортивний туризм" (3 курс);

"Організація і проведення туристських подорожей" (5-6 курс); "Спортивно-педагогічне вдосконалення з туризму (1-4 курс); "ТМ викладання обраного виду спорту" (3-4 курс); "Краєзнавство і туризм" (3-5 курс); "Спортивний туризм" (3 курс).

Як відмічає М. Горбенко [2, с. 82], практика є одною з ефективних форм освітнього процесу, під час якої студенти самостійно виконують роботу, застосовуючи знання, навички й уміння. Структуру практикумів із туризму складають такі теми: "Методика організації і проведення туристських подорожей", "Підготовка технічних етапів смуги перешкод, походу-кросу", "Методика і проведення спортивних змагань", "Рятувальні роботи".

На жаль, практичній підготовці у ЗВО фізкультурного профілю у програмах підготовки не виділено часу для набуття практичних навичок у польових умовах, а лише дається змога студентам отримати теоретичні знання та виконати ряд завдань, що розроблено для самостійного виконання. Практичних занять з дисципліни "ТМ оздоровчий туризм" не достатньо, щоб набути практичних навичок туристської діяльності, що є вкрай необхідним як у шкільній, так і позашкільній діяльності фахівця з фізичного виховання. Лише під час педагогічної (та частково тренерської) практики студенти можуть застосовувати свої знання, набуті під час вивчення дисциплін туристської спрямованості.

Таким чином, ми вважаємо, що ефективність підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту неможлива без удосконалення та прогнозування ефективності навчального процесу. Шлях до вирішення цих питань лежить через створення чіткої структуризації змісту, обґрунтування нових навчальних дисциплін, які забезпечують якісний освітній процес студентів спеціальності "Фізичне виховання" згідно з вимогами сучасної освіти.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Заклади вищої освіти України тільки розпочали перебудовувати освітні програми у відповідності до європейських стандартів. Визначено, що зміст програм підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, які були б здатні працювати у сфері дитячо-юнацького туризму, складається із чотирьох циклів дисциплін, де професійно-орієнтована частина складає близько 20 %, а варіативна частина до 10 % від загального змісту. Встановлено наявність відмінностей у варіативній частині цих навчальних програм. Таким чином, на рівні бакалавра увага спрямовується на поглиблення загальної освіти, формування фундаментальних і професійно орієнтованих знань і вмінь, необхідних для вирішення типових професійних завдань, але, на наш погляд, недостатньо дисциплін туристської спрямованості внесено до варіативної частини програми. Тому необхідно продовжувати роботу з розробки та включення до навчальних програм дисциплін туристської спрямованості (до циклу професійно-орієнтованих дисциплін), основними темами яких повинні стати: сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні і зарубіжжі, організаційні, програмно-нормативні, психолого-педагогічні і науково-методичні основи розвитку спортивно-оздоровчого туризму; географія і краєзнавство туризму; техніка і тактика спортивно-оздоровчого туризму, організація туристських змагань та зльотів; інноваційні підходи до викладання туризму, рекреація та підвищення рухової активності засобами туризму тощо.

Теоретичний аналіз вивчення програм й змісту підготовки фахівців засвідчив, що в них доцільно планувати значно більший обсяг виробничих практик, організацію літніх і зимових туристських таборів. Бажано, щоб практична туристська підготовка мала системний характер і відбувалась в умовах туристського походу, де майбутні фахівці з фізичного виховання і спорту мали б змогу отримати як мінімум кваліфікацію "учасник походу", для чого необхідно переглянути та скоректувати навчальні плани з урахуванням матеріально-технічної бази закладу та наявності кваліфікованого викладацького складу.

Використані джерела

1. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю / Віктор Петрович Андрущенко. – К. : Знання України, 2004. – 804 с.
2. Горбенко М. Підготовка майбутніх фахівців спортивно-оздоровчого туризму в університеті / Микола Горбенко // Гуманітарний вісник. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – № 26. – С. 80–84.
3. Конох А. П. Зміст професійної освіти майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму в університеті. Зб. наук. пр., випуск 7. / А. П. Конох. – Харків : ХДАДМ (ХХП), 2006. – С. 48–52.
4. Конох А. Обґрунтування змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури зі спеціалізацією "спортивно-оздоровчий туризм" / А. Конох // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти: Збірник наукових праць. Додаток до Гуманітарного вісника ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, ФОП Домбровська Я.М., 2016. – С. 254–261.
5. Конох А. П. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання за спеціалізацією "спортивно-оздоровчий туризм" у вищих навчальних закладах / А. П. Конох // Вісник Запорізького національного університету : Збірник наукових статей. Фізичне виховання та спорт. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2009. – С. 50–55.
6. Мулик К. В. Диференційований підхід до підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму для роботи з дітьми, підлітками та студентською молоддю / К. В. Мулик, М. О. Носко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка [Текст]. Вип. 129. Т. II / гол. ред. Носко М. О. – Чернігів : ЧНПУ, 2015. – С. 217–223.

7. Омеляненко В. Шляхи оптимізації програми професійної підготовки майбутніх вчителів / В. Омеляненко // Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. Випуск 18. – 2013. – С. 138–142.
8. Поліщук В. В. Організаційно-методичні аспекти підготовки майбутніх фахівців дитячо-юнацького туризму в Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Григорія Сковороди / В. В. Поліщук // Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. – Випуск 8. – 2015. – С. 274–280.
9. Самохвал О. О. Теоретичні основи змісту професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі у ВНЗ України / О. О. Самохвал // Young Scientist, 2016. – № 11 (38) November. – С. 497–501.
10. Skrypchenko I. T. Features of professional training in universities of specialists for sphere children's-youthful tourism in foreign countries / I. T. Skrypchenko // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я: матеріали II Всеукр. наук. інтернет-конф. (Черкаси, 25-26 травня 2017 р.). – Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2017. – С. 16–19.
11. Skrypchenko I. T. Theoretical and methodical aspects of training of specialists to work in the sphere children's-youthful tourism in the universities of Ukraine / I. T. Skrypchenko // Topical problems of modern science (June 16, 2017, Warsaw, Poland). – Warsaw: Research and Scientific Group Warsaw, Poland. – 2017. – Том 5. – С. 36–40.
12. Тимошенко О. В. Оптимізація професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури: монографія / О. В. Тимошенко. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 421 с.
13. Ткачівська І. М. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до туристично-краєзнавчої роботи з учнями [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ткачівська Інна Михайлівна; Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. – Тернопіль, 2009. – 21 с.
14. Чалій Л. В. Початковий рівень підготовки туристських кадрів серед студентів фізкультурних спеціальностей / Л. В. Чалій // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. – 2012. – Вип. 5. – С. 91–94.

Skrypchenko I. T.

A CONTENT ANALYSIS OF UNIVERSITY PROGRAMS THAT TRAIN FUTURE SPECIALISTS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORT TO WORK IN THE SPHERE OF CHILDREN AND YOUTH TOURISM

Analysis of the content of educational and professional programs of various universities, which train bachelors in Physical Education in Ukraine, shows a varied approach to determine the scope of subjects and hours of their mastering. Professional training of future specialists in physical culture and sport to work in the sphere of children and youth tourism is carried out from the perspective of goals, objectives, principles that reflect the integrative approach, therefore includes content, forms and methods both for training specialists in physical culture and for tourism sphere.

Cycles of the disciplines of humanitarian training, fundamental training and general professional training are almost identical in all universities. Only the variable part of programs is distinguished. The total number of disciplines in the curriculum of Ukrainian universities varies from 50 to 60 academic disciplines. In foreign universities the curriculum includes 36-38 academic disciplines. Thus we observe in the programs of foreign universities a greater number of special disciplines and many different practices, which is a difference in the bachelor's training in tourism.

In the programs of specialization 242 "Tourism", universities planing 2 or 3 practices with the acquisition of students practical experience in tourism. However, in the programs of training bachelors of high schools of sports profile (specialty 017 and 014), theoretical studies are predominant. These programs don't include field's practices, hikes, expeditions and refereeing competitions. Only during the pedagogical practice in the school students can apply the acquired tourist knowledge and skills, but this is not enough to get a qualified specialist in children and youth tourism.

It is proposed to make curricula in accordance with the requirements of modern educational standards. If doing adjust the programs than need to take into account the qualifications of the teaching staff, methodological and technical support of the educational institution.

Key words: content of training programs, education, professional training, children's-youthful tourism.

Стаття надійшла до редакції 09.03.2018 р.